

CANT I
EL BOSC

Dins l'ombra de la nit, grandíós el bosc panteja:
foscúria impenetrable, eixampla monts enllà
de son brancatge altívol el rondineig que oneja
com una mar dormida que el vent fa trontollâ.

Pels cingles ponentins, la lluna s'ha emboirat
confosa entre els vapors diàfans com a vels
d'un manto lleu de goja, suaument il·luminat
per la celístia blava d'irradiants estels.

En augural misteri d'enigma indefinit,
l'exuberanta nau del negre bosc profund
recera el santuari de vida, engelosit,
que vetlla el raig llumínic deixondidor d'un món.

De terra, no es somou ni un bri lleuger de flor:
no aüquen los mussols en l'ombra atapeïda,
el degotall que plora trilleja sens remor
i tot sembla que volti desposseït de vida.

Endalt de la cinglera, fendint la nuvolada
que el bosc altiu cimeja, de negre embolcallada,
la imatge del *Silenci* s'imposa commoguda,
estesos els dos braços, fixada, quieta, muda.

És l'esperança intensa d'aquell moment sagrat,
parèntesis que tanca l'espai extasiat:
i l'ànima del bosc, dins l'ombra pantejant,
com en harmònic somni, apaivagava el cant.

Els estels que transcorren sens remor,
dalt del cel, en la fosca tremolaven
de goig i de desig en ses esferes d'or,
i, d'amor allanguides, les rouredes cantaven
amb la veu modulada
com d'una orga sagrada.

S'obrien les corol·les dolçament;
de sa flaire l'espai se perfumava;
l'alzinar, la pineda, gronxats indolentment,
ensajaven l'acord intens que preparava
l'harmònica grandesa
d'un himne a la Bellesa.

Passaven formes vagues que, porugues
del raig primer de llum que pressentien,
per la nau endinsant-se, feta d'ombres feixugues,
confonent-se en l'ambient, de la llum s'esmunyien
i, en la fosca confoses,
vetllaven receloses.

Endins del bosc, la nit esventejava
l'aroma de violes amagades,
abundosa florida que un somni aletargava;

margarides que esclaten, nadales poncellades,
perfum que el bosc envia
al naixement del dia.

Los Elfis s'ajocaven dins dels calzes
de les campanes blaves que enflocaven
la soca abrillantada, flexívola dels salzes,
i en l'espai ple de fe, d'amor, s'endevinaven
tebiors voluptuoses,
incitants, amoroses.

Vinclant-se, s'estremien flors tendrals;
somogut per l'oreig, el bosc frondós
vagament murmurava el ritme majestuós
que insinua el concert de càntics matinals,
en què tot lo viu canta
ansiós de la llum santa.

Pugeu, jo sóc el bosc que pau i amor convida:
veniu al temple august acromullat de vida,
pugeu, que, de la plana, el gall de la masia
saludarà la llum abans que apunti el dia.

Les cledes desvetllant-se, la veu de les ramades
deixondirà les conques que dormen fatigades,
i l'esquella que branda la vaca musculosa
barrejarà el seu dring a l'ànsia dolorosa
que senten les ovelles al moure's el ramat,
fent més profund la vall, l'espai, distanciat.

Pel cel, on s'incendia com en ardent gresol
el cirrus i l'estratus, en ell, estendrà el vol
l'alosa xisclanera que alegrement refila
per sobre el núvol porpra, amunt, sense parar,
més alt que l'orenell que pels espais s'enfila
quan el seu clam eleva la veu del campanar.

En la planada d'ordis que es gronxen onejant,
la guatlla estarrufada, ulls clucs i cap alçat,
bo i defallint d'amor, el set-per-vuit¹ cantant,
exhalarà la febre d'un cor enamorat,
com engrandint l'esbarjo l'alegre refilar
que el món embadalit escolta al clarejar.

Pugeu, jo sóc el bosc que pau i amor convida:
veniu's-en a mon soli tot pantejant de vida;
sóc misteriós recer de faules i balades
que canten sota els trèmols les Nimfes i les Fades.

Rellisca una llum dèbil del cingle fins la coma;
apunten pels brancatges somortes passadetes
d'auells que deixondint-se, esborrifats de ploma,
traient el caparró de sota les aletes,
s'allisen, se pentinen i, abans de la volada,
extasiats refilen la més bella cantada.

Pels ramaders camins pugen amunt ovelles:
del prat entre el verd tendre s'estenga l'eguassada,
i en los recers humits, perdent-vos per parelles,

l'essència de la vida deixeu-la perpetuada
sota l'ombriu frescal de la potent brancada,
en tant que el rabadà flauteja amb una canya,
que, foll, el pollinet renilla, salta i burna²
sentint-se sang endins una frisor estranya
i, nirviosament picant, alça l'espurna
de l'endurida pedra que enclava en la muntanya.

Amunt, gentil pastora que ansies el galant
de cor tot entendrit i de mirada vaga
que et cerca nit i dia, te fixa somniant
com una llum que atrau i fa l'ànima esclava,
que no sap dir-te un mot i viu enamorat;
enfila el corriol per entre el bruc granat!

¿Tu dubtes si els sospirs era el fadrí qui els feia,
o el degotall que canta perlant de les falzies,
o bé el regalim que de la teula queia?
Espera'l bosc endins i lluny de les masies:
en l'expansiu recer ont el ramat s'ajeia
potsê el cor t'obrirà, avui pot ser que et diga
que estima un mirar dolç, suau com verge mel,
que adora un bell somrís que a sospirar l'obliga,
que els bucles tens de randa i que ets porta d'un cel.

Pugeu al bosc, veniu: per vostres vides
jo formo íntims recers en les clotades,
tinc aiguamolls coberts per les florides
de bogues i de canyes llavorades,

a on brollen les fonts, dansen les Fades.
A l'ombra dorm Silè³ i vetlla Pan,
mentre, acoblats, els cignes van solcant
onejantes quietuds que els surinocs voregen,
d'a on parteix l'arc iris i anguilegen
la truita salmonada
dins de l'aigua irisada,
a on esclata
la flor del mangraner tota escarlata.⁴

Jo ombrejo amb los fullatges remorosos
el niu del plomissol que tot just piula,
arraulit al calor dels brins sedosos,
on vénen a furgar les cueretes,
a on flecteix son cap la canya-xiula
sota el pes d'un rosari d'orenetes.

Refilen els aucells amb llenguatge festiu
i burna l'esquirol que brinca per la rama;
les tórtoraes porugues bequegen a l'ombriu;
crisàlide que esclata, al foc del sol s'inflama,
alleteja, palpita, policromada viu.

En mon misteri ritmen ses danses lluminoses
les Nimfes, els Ondins i Ondines vaporoses,
cantant en nits serenes, quan passen els tudons,
llegendes i balades, corrandes i cançons.

Llegendes mitgevals d'un campió encantat,
d'un cerf que porta al front la gran creu lluminosa,
espases que en lo puny d'or adamasquinat
guarden una virtut de sort meravellosa.

De *Dames sens mercè* del vell senyor feudal,
de verges que enarbolen el calze del Sant Graal,
de Merlín i d'Isolda, de Tristany, de Viviana,
de la *Dama del llac*, d'Artús, de Lancelot,
del cavaller que porta d'emblema un aguilot,
de la reina Guinebra, Lionel i Bleciana.

Jo tinc lires immenses que del més alt brancar
estenen fins a terra els seus fils d'or brunyits,
que filen les aranyes i els Elfis fan cantar
en los somorts capvespres frisant-los amb los dits.
Són eòliques arpes que al traspassar les Fades,
venint a voliors, cantant i somrient,
fan estremir amb mans blavoses, afuades,
o amb los rulls d'or suavíssims que despentina el vent.

D'Occident a Orient arredosso la història
des dels vells Prometeus⁵ fins al moment actual,
la bucòlica grega que ens guarda la memòria
del gran cantor dels boscos, Teòcrit immortal.
Del bosc de Kalidassa,⁶ la selva de Virgili,
que amb la romana llengua de nou transcriu l'idil·li,
al naixement d'aurora amb què nos extasia
Beethoven component la Nona Simfonia,

tot viu dins la fecond matriu Naturalesa
a ont arrela el germen creador de bellesa.

Avall s'escorre el Nil: els boscos, ombrejant-lo,
enclouen dels aucells la vitalícia plàtica,
i canten peresoses les aigües, fecundant-lo,
del riu egipciac l'estrofa poemàtica.

Allí passa Moisès gronxant-se en un bressol
quan, per calmar l'ardor i l'ànsia d'aquell sol,
del Faraon la filla, des d'un gran clos de marbre,
veia passar l'infant que l'aigua remorosa,
bressant-lo entre les nímfees, a l'ombra d'un gran arbre
portava en lo seu flanc com se porta una rosa.

El bosc d'Índia remou una ampla fantasia:
els lotus se collvinclen, el mandara flotant
eixampla son gran calze i el seu perfum envia
al pas d'un vol de cignes que fugen sospirant.
Uns grans lleons de bronze, pel sol incendiats,
en l'ombra es reflecteixen eternament fixats;
s'irisen els pavons fantàstics i orgullosos,
dormiten entre canyes els ibis somniosos,
i un Buda colossal contempla les brancades
que al pes de la florida s'acotxen desmaiades.
I el Buda guarda en ell aquell secret de vida
que canten les calàndries en l'ombra atapeïda.
El bosc és el repòs de grans felicitats
pel penitent asceta amb què Indra convida,
és un íntim recer pels cors enamorats,

quan sota dels grans sàndals, endins la llum blavosa,
traspassa el bell corteig de Sakuntala⁷ hermosa.

Tot cap dintre de mi: l'alzina druïdessa,
la costa entapissada de jonces i clavells,
el viarany florit, passeig de l'abadessa,
el cor de sant Francesc que parla amb los aucells
i el desolat ermot que un caçador furiós,
seguit de corbs i gossos, traspassa neguitós.

Als xiscles de les bruixes hi respon l'encontrada
quan un primer estel del dia és com l'epíleg,
que, folles, acolleixen la crida endiablada
del campanar on penja un sacerdot sacríleg.
I de ses naus negrenques eixampla per tot volt
el clam que el bronze exhala al brandejar-se sol.

El remoreig discret de la tendral salzedà,
el cel melangiós d'una hora aquietada,
el xerroteig de l'aigua dessota la verneda,
el sol formant cascates de la nevada freda,
amor i llibertat, en mi troben estada.

Dessota meu germinen dins terra, bo i recloses,
miriades d'existències de sana vida, hermoses,
que viuen pacientment i esperen les florides
que el ventijol d'abril escampa bosc enllà,
i no senten el fred ni el vent de tramuntana
perquè tenen la fe d'aquell august *demà*

que ha d'esclatar en flor pel bac i la solana,
vital i redemptor, que en mi germinarà.

Pugeu, sóc l'expansiu esbarjo que us convida:
veniu com se va al temple harmònic de la vida;
jo sóc l'eterna pau per qui la pau ansia,
sóc bàlsam per qui em porta el cor estrossejat;
veniu a embriagar-vos d'amor, de llibertat;
jo sóc altar i font d'on brolla Poesia.

Abril 1901